

Zuid, *Ingekomen stukken*, 20 juni 1931, van C. Aalders aan de kerkenraad.

²⁹ GAA, Archief Amsterdam Zuid, *Notulen kerkenraad*, 24 juni, brief d.d. 24 juni.

³⁰ GAA, Archief Amsterdam Zuid, *Ingekomen stukken*, 2 juli 1931, van Aalders aan de kerkenraad.

³¹ Langeveld, *Protestants en progressief*, 368.

³² E.D.J. de Jong, *Buskes, dominee van het volk. Biografie* (1998) 91-118 en 132-164.

³³ Mededeling A. Bekkenkamp, auteur van een boek over de opvolger van Aalders te Enschede, L. Overduin. Zie A. Bekkenkamp, *Leendert Overduin. Het levensverhaal van een pastor Pimpernel 1900-1976* (Enschede 2001).

mogelijk beroep naar Enschede aan de orde gesteld, maar tot zijn teleurstelling was daarop ontstemd gereageerd. Er was geen enkel begrip voor zijn behoefte aan een stillere werkkring. Over de financiën had zijn vader gezwegen, maar de zoon maakte van zijn hart geen moordkuil en sprak over een onchristelijke handelwijze. Op de kerkenraadsvergadering van 24 juni kwam dit alles aan de orde. Die avond lag ook een brief van een kerkenraadslid op tafel die zich opwierp als bemiddelaar. Hij meende dat de predikant niet achter de brief van zijn zoon stond en achtte de brief van de zoon meer een zaak voor een psychiater dan voor de kerkenraad. De kerkenraad vroeg schriftelijk aan Aalders of hij inderdaad niet achter de brief van zijn zoon stond. Tevens vroeg men uitstel van zijn keuze voor Enschede en vroeg men om een gesprek.²⁹ Aalders repliceerde op 27 juni. Hij wilde geen conflict met zijn kerkenraad, maar hij voelde zich in een lastig parket gebracht. Hij moest of zijn zoon afvallen, of hij zou het conflict verscherpen. Aan dit dilemma trachtte hij te ontkomen door de gestelde vragen te beantwoorden met twee tegenvragen. Was de kerkenraad bereid te wachten op zijn volledig herstel? En was de kerkenraad bereid maatregelen te nemen die herhaling zouden kunnen voorkomen? Op 1 juli volgde weer overleg, maar dat leverde geen nieuwe gezichtspunten op. Op 2 juli 1931 schreef Aalders de kerkenraad dat hij het beroep naar Enschede had aangenomen.³⁰

Het is niet waarschijnlijk, zoals Langeveld suggereert, dat er een direct verband bestaat tussen de kwestie van de spreekbeurt voor de CDU en zijn vertrek naar Enschede.³¹ De interne verhoudingen waren tot aan zijn ziekte redelijk goed geweest. Wellicht dat het Amsterdamse klimaat in het algemeen voor Aalders teveel spanning opriep. Het is bijvoorbeeld bekend dat de verhoudingen in Amsterdam ook in het persoonlijke niet altijd even goed waren. Buskes bijvoorbeeld kon slecht met Geelkerken overweg.³² Hier zal nader onderzoek het beeld kunnen verscherpen. In ieder geval: Aalders had behoefte aan een rustiger werkkring en vertrok naar Enschede. Helaas is het archief van deze gemeente tot nog toe onvindbaar.³³ We weten dus betrekkelijk weinig over deze periode. Dat klemmt des te meer omdat Aalders ook daar niet zonder conflict is weggegaan. De officiële mededelingen hierover melden dat hij 'om persoonlijke' redenen overstapte naar de hervormde kerk. Ik kom hierop terug.

Niet-kerkelijke contacten

Met dat de vervreemding tussen Aalders en het hv toe begon te nemen, zien we hoe hij buiten de kerk op zoek ging naar een verdieping van het geestelijk leven. Zo had hij contact met de De Nederlandsche Christen Gemeenschapsbond, met de Oxford Groep